

Populární kultura II.

Úvod do uměnovědných studií

Malé opakování

...pokračování tématu z předchozí přednášky...

Malé opakování

- ▶ Ideální typ folklóru
- ▶ Rituál vs. divadlo
- ▶ Na cestě k populární kultuře...

Vyšší a nižší kultura (?)

- ▶ V čem je vlastně rozdíl?
 - ▶ Forma, Žánr, Obsah... (?)

- ▶ Charakteristika nízké kultury (U. Eco)
 - ▶ Cena
 - ▶ Emoce
 - ▶ Test času

Teorie populární kultury - hlavní školy

- ▶ **Frankfurtská škola**
 - ▶ T.W Adorno, M. Horkheimer

- ▶ **Politická ekonomie**
 - ▶ A. Gramsci, S. Hall
 - ▶ Hegemonie, Ideologie

- ▶ **Strukturalismus a sémiologie**
 - ▶ U. Eco, R. Barthes

(*) Kulturní průmysl

- ▶ **Walter Benjamin (1892 – 1940)**
 - ▶ Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti
 - ▶ Aura (uměleckého díla)
 - ▶ Technická reprodukovatelnost
 - ▶ Demokraticizace umění (?)

- ▶ **T.W.Adorno (1903 – 1969)**
 - ▶ O **fetišovém** charakteru v hudbě a regresi sluchu
 - ▶ Degenerace vkusu
 - ▶ Fetišový – zbožní charakter

(*) Kulturní průmysl

- ▶ Zdání: demokratičnosti, individuality a diverzity

X

- ▶ Realita: autoritářství, konformita a standardizace

- ▶ “Zábava je pokračováním práce v pozdním kapitalismu. Je vyhledávána tím, kdo se chce vyhnout mechanizovanému pracovnímu procesu, aby se na něj znovu připravil.“

- ▶ Adorno-Horkheimer (1989: 156)

(*) Dwight Macdonald

▶ Tradiční kultura

- ▶ Highbrow Culture
- ▶ Lowbrow Culture

- ▶ Vysoká a lidová paralelní, nikoliv konkurenční

▶ Jevy v moderní kultuře

- ▶ Mass Culture – kopíruje a míchá vysokou a lidovou kulturu
- ▶ Middlebrow Culture – korupce vysoké kultury

- ▶ „Masscult and Midcult.“ *Against the American Grain.* (1962)

Literatura v češtině

▶ Primární texty:

- ▶ Bachtin, Michail Michajlovič: *François Rabelais a lidová kultura středověku a renesance*. Praha 1975, 2007.
- ▶ Eco, Umberto: *Skeptikové a těšitelé*. Praha 1995.
- ▶ Volek, Jaroslav: Heslo „Populární kultura“.
http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/popularni_kultura.htm

Populární kultura jako téma kulturálních studií

Populární kultura a kulturní studia

- ▶ Teorie populární kultury je jiným pohledem na principiálně stejný okruh fenoménů, jako je teorie masové kultury:
 - ▶ teorie **masové kultury** zpravidla vidí masy jako **pasivní** příjemce sdělení produkovaných kulturním průmyslem,
 - ▶ teorie **populární kultury** zdůrazňuje **aktivní**, kreativní roli společenských „aktérů“, kteří produkují kulturní významy masově distribuovaných textů.

Ideologické předpoklady pojmu populární kultura v kulturálních studiích

- ▶ „Populární kultura je vytvářena podrobenými lidmi v jejich vlastním zájmu ze zdrojů, které také kontradiktorně slouží ekonomickým zájmům těch, kteří vládnou. Populární kultura je vytvářena zevnitř a zespodu, nikoliv vnučována zvenku či shora, jak se domnívali teoretikové masové kultury.“ (John Fiske: *Reading the Popular*, London 1989, s. 2)
- ▶ Pojem populární kultura je v kulturálních studiích obvykle vázán na marxistická či výrazně levicová politická a ideologická východiska.
- ▶ Bývá líčena jako „kultura resistance“.

Pojem subkultura

- ▶ Označuje specifickou kulturu skupiny lidí, kteří sdílejí zvláštní hodnoty a normy, v nichž se rozcházejí s majoritní či dominantní kulturou či společností.
- ▶ Antropologický pojem kultura je východiskem – vztahuje se k celku způsobu života.
- ▶ V pohledu kulturních studií často **subverzivní rysy**, opozice.
- ▶ Sféra tvorby autentických významů a hodnot, jež jsou pak **korumpovány masovou kulturou**.

